

Dvajset knjig polnijo njegova zbrana dela razne vsebine. Spomnimo se njegovega „Lešetinskega kovářa“ iz l. 1883., ki je napolnil vso češko javnost z navdušenjem in občudovanjem. Takrat se je nemški kapital trudil, da bi na Češkem pokupil češka posestva in tako razširil nemško posest. Bila je podobna doba, v kateri žive sedaj Poljaki na Nemškem. Tedaj je Svatopluk Čech naslikal značajno podobo češkega rodoljuba in demokrata, ki žilavo brani češko posest proti tujcem. Še globlji vtisk so naredile njegove „Písneň otroka“, v katerih budi Čeha iz suženjske ponižnosti in hrabrenu narodnemu odporu. Neizčrpen je Čech, kadar pozivlja svoje rojake:

Věřme jen Sobě, své práci a pili,
věřme jen svatému nadšení v nás,
věřme jen vítězství slovanské síly,
které si podepře krajní tu hráz,
věřme, že národ náš, veliká Sláva
s korouhví lidskosti za štítem práva
dobude korunu velebných krás.

Svojim povestim je zajemal snov iz češke zgodovine („Dagmar“ iz časa kralja Přemysla Otakarja I., „Žiřka“, „Adamiť“, „Vaclav z Michalovic“) in iz sedanjosti. Priljubile so se njegove pesmi „Ve stínu lípy“. Napisal je več alegoričnih satir: „Hanuman“, „Petrklíče“, „Šotek“, „Pravda“, „Kratodivná historie o ptáku Velikánu Velikánoviči“. Kratko pred smrtjo je še povedal prijatelju, da dovršuje velik epos, s katerim se je bavil celo življenje.

SVATOPLUK ČECH

Čech je bil študiral pravo, a se je posvetil samo pisateljstvu. Urejeval je svoj čas „Světozor“ in „Lumír“, zadnje dni je živel samo od penzije, ki mu jo je dalo društvo čeških pisateljev in novinarjev, in od honorarjev knjigotrčca Topiča. Velikomestnega šuma ni ljubil in je živel najrajši na deželi blizu Prage.

Čechovo telo bo balzamirano in na stroške praške občine pokopano na Vyšehradu. Na grobu mu bodo govorili praški župan dr. Groš, pisatelj Jaroslav Vrchlický in poslanec Anýž.

OSOS

Josef Pavlik, človek tih, skromen in delaven iskren prijatelj Poljakov in Hrvatov je pred kratkim umrl v Pragi. Izdal je slovnico poljskega jezika „Učebnice jazyka polského“, „Krátká gramatyké jazyka czechského z rozmówkami i slowniczkami“, „Krátké rozmluvy Čecha s Polákem“, dalje prevode poljskih povesti: E. Orzeszkove „Romanowa“, „Mezi sedláky a pány“, „Bene nati“, H. Sienkiewiczza „Ogniem i mieczem“, „Listy z Afryki“ i. dr. Razen tega je spisal več razprav o hrvaških kulturnih in književnih razmerah.

Profesor dr. Maixner, vseučiliški profesor v Pragi, je obhajal svojo šestdesetletnico. Dr. Maixner je eden izmed največjih čeških učencakov zdravilstva. Maixner je gojenec še skupne praške univerze; njegovo nadarjenost je najprej zapazil dvorni svetnik Eiselt, ki je Maixnerju dal priloznost,

da se je mogel izvežbati v internem zdravilstvu ter tako postati strokovnjak. Po osemletni bolnišnični delavnosti se je habilitiral na univerzi. Že kot asistent v bolnišnici je izdal veliko razprav v čeških strokovnih časopisih: „Časopis lékařů českých“, „Odborová pathologie“ in v nekaterih nemških. Ko je bil imenovan za profesorja zdravniškega oddelka na češki univerzi in je postal ravnatelj poliklinike, se ni nehal navzlic svojemu obilemu delu pečati s strokovno književnostjo. Največje Maixnerjevo delo, s katerim si je postavil trajen spomenik v zgodovini češkega zdravilstva, je: „Speciální pathologie a terapie nemocí vnitřních“. Ta spis je klasična podlaga za notranje zdravilstvo v češkem slovstvu in neizčrpen vir za vsakega strokovnjaka v internem zdravilstvu. Iz novejšee dobe bi bilo imenovati celo vrsto razprav, izmed katerih vsaka pomeni napredek in razširjenje zdravniškega obzorja.

Fr. Št.

Dvorský František Ivan. Nedavno je umrl v Pragi v 68. letu deželni arhivar v pokoju, zgodovinar in publicist Fr. Ivan Dvorský. Umrl je bil sicer znana oseba ali šele nedavno je obrnil naše večjo pozornost s svojim spisom „O původu kompaktát“. Znani so njegovi spisi „Staré písemné památky žen a dcer českých“, „O úpadku národa českého“, „Perchta z Roženberka, zvaná bílá paní“, „Albrecht z Valdštýna“, „Zuzana Černinová“ i. dr. Dvorský je poizkušal tudi na dramatičnem polju („Harantova žena“). Časopisi „Maticu lidu“, „Musejnik“, „Pedagogická biblioteka“, „Český arhiv“, „Historický sborník“, „Osvěta“, „Světozor“ in vsi sodobni češki dnevnik si prinašali temeljite spise izpod njegovega peresa. Dvorský je bil urednik češkega teksta publikacije „Sněmy české od r. 1526. až po naši dobu“. Tudi tujina je znala oceniti njegove spise; na Nemškem so ga čislali zbok njegove razprave „Neues über Kepler“ in carska akademija v Peterburgu je pripravljala izdajo njegovega spisa „O jezuitih na Ruskem za dobe Petra I.“ Dvorský je deloval v svoji stroki neumorno in vestno.

OSOS

Spółka wydawnicza slawiańska w Krakowie. Pod tem imenom se je ustanovilo v Krakovu društvo, katerega namen je izdajati in podpirati časopise, brošure, knjige, leposlovna in poljudno znanstvena dela, kakor tudi učene spise o slovanskih zadevah ter jih razširjati. Društvo si osnuje poseben literaren odbor.

Aleksander Świętochowski, poljski pisatelj in modroslovec, je obhajal nedavno štiridesetletnico književne delavnosti. 9. novembra l. 1867. je objavil svoj prvi članek pod psevdonimom Henrik Dolęga v „Tyg. illustrovanem“. Pisal je jako mnogo, sledeč zapadnim pozitivistom, vendar se je njegov pozitivizem veliko oddaljil od pravzora comtovskega in še bolj od pozitivizma angleškega. To dokazuje vsa njegova literarna in umetniška tvorba. Izmed njegovih leposlovnih spisov imenujemo: „Sam o sobie“, „Poddanka“, „Antea“, „Na targu“, „Chawa Rubin“; najboljše drame Świętochovskega so trilogija pod naslovom „Niesmrtelne dusze“ in kvintologija „Duchy“. Od modroslovnih spisov navajamo: „O powstaniu praw moralnych“, „Epikureizem“, „Wolter“.

Fr. Št.

OSOS

Akademik A. I. Sobolevskij. H koncu meseca oktobra se je dovršilo 25 let profesorske službe slovečega člana ruske znanstvene akademije v Peterburgu, Alekseja Ivanoviča Sobolevskega. Sobolevskij se je porodil v Moskvi l. 1856., kjer je tudi študiral. L. 1884. je postal profesor ruskega jezika in slovstva na kijevskem vseučiliču. Štiri leta pozneje je bil